

Præsten i Vejlby

VEJLBY-PRÆSTEN Søren Qvist er en lige saa god som hidsig og opbrusende Mand. Kun een er helt i Stand til at tøjle hans stridige Sind: hans Datter Mette — Trøsten og Glæden i hans Ensomhed.

Den rige Morten Bruus til Ingvorstrup har tabt sit Hjerte til den kønne, unge Præstedatter — men Mette foretrækker en anden — Erik Sørensen — den unge, smukke og retsindige Herredsfoged, der fornylig er kommen til Egnen og har taget sit Embede i Besiddelse. Morten Bruus gaar til Søren Qvist og beder om hans Datter til Ægte. Herr Søren lover ham at tale med Mette og lægge et godt Ord ind for ham — men just i samme Stund giver Mette lykkelig Herredsfogeden sit Ja. Herr Søren ser i dette

Guds Vilje — han giver sit Samtykke og lyser fra Prædikestolen for Mette og Erik. Men Morten Bruus er fra denne Dag Præstens svorne og snedige Fjende. Niels Bruus — Mortens Broder — er Tjenestekarl i Præstegaarden — en skikkelig, men lidt sindsforstyrret og taabet Fyr. En Dag har Præsten sat ham til at grave i sin Have. Herr Søren overrasker Niels i at sove — skælder ham heftigt ud — Niels svarer ham grov igen — og i Skænderiet giver Præsten ham et Slag med Spaden over Nakken. Niels styrter til Jorden — men springer straks efter op og løber bort — over ad Skoven til.

Ingen ser mere noget til Niels — og snart efter begynder Rygtet at løbe. Man siger, at Præsten har slaet Niels ihjel og gravet ham

ned i sin Have. Kresten Smed skal selv have set det.

Og en skønne Dag staar Morten Bruus i Herredsfogedens Stue og anklager Præsten i Vejlbj for at have slaet hans Broder ihjel. Han har Kresten Smed med sig — og denne bevidner, at han — Natten efter at Niels var forsvunden — har set Herr Søren staa og grave i sin Have. Morten Bruus kræver Rettens Bistand til at faa opklaret, *hvad* Præsten har gravet ned i sin Have. Erik nødsages til at føje ham — og alle drager de afsted til Præstegaarden. Herr Søren beder — med rolig Samvittighed — Morten Bruus undersøge Haven. Man graver — og

finder et Lig. Ansigtet er ukendeligt — men Tøjet, Træskoene, *alt* genkender Folkene — det er Niels'!

Herr Søren sættes under Anklage. Erik er hans Dommer. Under Retssagen kommer — foruden Kresten Smeds Udsagn — et nyt Vidnesbyrd: Ole Andersen har den samme Nat set Herr Søren gaa fra Skoven over Marken til Præstegaardshaven — bærende en tung Sæk paa sin Nakke. Herr Søren blegner — beder om at føres tilbage til sin Celle — og her siger han Erik, at han anser sin Skyld for bevist — skønt han ikke selv ved sig skyldig. Det er hændt ham adskillige Gange i hans Liv, at han i Søvne

har foretaget sig Ting, som han om Morgenen ikke har været sig bevidst. Saaledes maa det ogsaa være her. I Søvnne maa han have hentet den dræbte Niels Bruus og gravet ham ned i sin Have.

Erik nødes til at dømme Herr Søren efter Lovens Ord: Liv for Liv og en tidlig Morgen ved Solopgang henrettes Søren Qvist paa Ravnhøj.

Aarene gaar. — De nye Præstefolk har taget Mette i Huset — og fjernt fra hende — paa Herredsfogedgaarden — lever Erik sit Liv, ensom, stadig i Mindet om — og i sin Kærlighed til — Mette. Han læser hendes Afskedsbrev til ham: — „det Løfte gav jeg da Fader paa den sidste Aften, at der ikke skulde kastes nogen Skygge

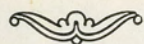
over Dit Liv ved at faa en Misdæders Datter til Brud.“

Det er Juleaften. En Skikkelse kæmper sig frem igennem Landevejens Mørke og Blæst — op mod Ingvorstrup, hvor Morten Bruus fejrer Højtiden ved at drikke og svire — alene. Døren gaar op — og Niels Bruus træder ind i hans Stue. Morten farer skrækslagen op imod ham: „Jeg gav Dig jo Penge for at blive væk!“ — Tilsidst fortæller Morten ham hele Sandheden — hvorledes han, Morten, er Skyld i Præstens Henrettelse — hvorledes han, efter at Niels var borte, gravede et Lig op — iførte det Niels' Tøj, hans Træsko, Hat — kom det i en Sæk — stjal Præstens Slaabrok — iførte sig den — ventede i Skoven til nogle Folk kom forbi —

og bar da Sækken over Marken paa sin Ryg.
„Derfor“, siger Morten, „om ej Du flygter
kommer en af os til at dø.“ — En heftig Kamp
begynder imellem dem — Morten stikker Bro-
deren med en Kniv — men Niels vælter med
Opbydelsen af alle sine Kræfter det tunge Ege-
træsbord over paa Morten — og dræber ham.

Niels vakler op til Herredsfogeden — der
rædselsslagen genkender ham. Erik staar overfor
Mette: „Eders Fader gik uskyldig i sin Grav!“
Mette lægger sit Hoved ind til ham: „Saa er
jeg ingen Misdæders Datter!“ I Nattens Mørke
slæber Niels sig op til Søren Qvist's Grav —
langsomt lægger han sig paa Stenen. Hans
Hoved synker ned. Blæsten hvirvler nogle Blade
om ham. Han rører sig ikke. Han er død.

ENERET: A/S KINOGRAFEN

OPTAGET AF:

A/S NORDISK TONEFILM

SYSTEM: PETERSEN & POULSEN

MANUSKRIPT:

FLEMING LYNGE

MUSIKEN KOMPONERET AF:

BENT FRODA

EMIL KRISTENSEN
SANKT PEDERSTRÆDE 27
KØBENHAVN K.

I 1625 blev Præsten i Vejlbj,
Søren Jensen Quist, skilt fra livet,
efter at være dømt for mordet på sin kusk.
Blicher har senere lyttet til folkesnakken,
undersøgt sagens akter,
og skrev en af dansk litteraturs største noveller:
Præsten i Vejlbj.

Lige siden har man diskuteret:
Var præsten skyldig,
eller blev han offer for et justitsmord?
Filmens manuskript er blevet til ved at undersøge
sagens akter og kombinere disse resultater med
Blicher's meget dramatiske stigninger og
vendingspunkter.

Det har således været vort ønske at skabe
en saftig og dramatisk film
om et stykke danmarkshistorie,
men fortalt på en måde,
så filmen og den gamle historie
interesserer et nutidigt publikum.

Medvirkende:

Præsten i Vejlbj	Karl Stegger
Maren, hans datter	Anne-Lise Gabold
Herredsfogeden	Peter Steen
Mikkel Ibsen	Jens Okking
Nils Ibsen	Claus Nissen
Mine	Lisbeth Lundquist
Thomas	Erik Wedersøe
Jens Larsen	Preben Lerdorff Rye
Byhyrden	Ejner Federspiel
Kristine Hansen	Sisse Reingaard
Mette Hansen	Tove Maës
Jep Skade	Poul Thomsen
Herredsskriver	Hardy Rafn
Karl hos Herredsfogeden ...	Benny Hansen
Præstens tjenestepige	Christiane Rohde
Else	Ibi Trier Mørch
Karl hos Mikkel Ibsen	Frede Nielsen
.....	Torben Bille
.....	Avi Sagild
Tiggere	Leif Gravesen
.....	Henri Jacobsen
.....	Torben Hundahl

Den nyudnævnte herredsfoged Erik Sørensen kommer hjem til sin gård og finder to kvier bundne ved truget. De er bragt over til ham som gave fra storbonden Mikkell Ibsen. Herredsfogeden vil ikke tage imod Mikkells »bestikkelsesforsøg« og sender dyrene tilbage. Næste dag bliver herredsfogeden opsøgt af en sur Mikkell Ibsen. Erik Sørensen nævner en sag, som lensmanden gerne ser afklaret: Mikkell Ibsen og præsten i Vejlbj har handlet gård sammen, er raget uklar om prisen, og taler ikke sammen mere. Herredsfogeden tilbyder at mægler mellem parterne. Hos præsten, Søren Jensen Quist, møder han Mikkells bror, Nils, der er ansat hos præsten og præstens datter Maren. Herredsfogeden og Maren har et godt øje til hinanden.

I præstens stue fortæller herredsfogeden om mødet med Mikkell. Præsten tror, at herredsfogeden er købt af Mikkell og smider resolut Erik Sørensen ud.

Karlen Thomas fra Mikkell Ibsens gård har været på galgebakken og skåret en finger af en hængt tyv. Med »lykkefingeren« står han på lur efter Mine, forsøger at voldtage hende på møddingen. Hun slipper fra ham, og senere opsøger Nils Ibsen hende i stalden, hvor de leger sammen, indtil de pludselig støder ind i en død mandsperson: Thomas har hængt sig. Mens herredsfogeden og Maren leger sammen i lyngen, bliver Thomas om natten ført til en hemmelig begravelse.

Mikkell Ibsen hører gennem Mine, at herredsfogeden og Maren ser en del til hinanden og bliver bange for magtkonstellationen mellem præsten og herredsfogeden. Derfor frier han til Maren gennem præsten. Søren Quist er interesseret, får snildt prisen på datteren sat i vejret, men Maren vil ikke. Præsten forsøger at presse hende, men hendes afgørelse er endelig. Præstens vrede går ud over Nils, der driver den af i haven. Præsten slår Nils ned med en spade. Nils løber hjem til Mikkell og fortæller om oprinet. Mikkell er ikke sen til at udnytte situationen. Han lægger en fælde for præsten. Om natten graver de to brødre den døde Thomas op, giver ham Nils' tøj på og gør liget ukendeligt med en spade. Nils får penge og besked om ikke at vise sig mere. Mikkell Ibsen anklager sammen med købte vidner præsten for at have slået Nils ihjel og begravet ham i præstegårdens have. Herredsfogeden afviser anklagen på sin tilkomne svigerfar, men i præstens have finder de liget af »Nils«.

På herredstinget vidner alle mod præsten. Søren Quist nægter i begyndelsen, men bryder pludselig sammen. I fængslet tilstår præsten mordet på Nils. Herredsfogeden er rystet. I søvne må han have set den døde Nils ligge død i skoven, båret ham hjem og begravet ham. Herredsfogeden er nu tvunget til at dømme præsten til døden og sig selv fra Maren. Han beder præsten flygte, bestikker hans fangevogter, men præsten tror på tilgivelse hinsides og vil dø. Næste dag bliver præsten i Vejlbj knælende halshugget, og mens Maren følger efter sin fars lig, står herredsfogeden ene tilbage.

Manuskript
Leif Petersen og Claus Ørsted

Instruktion
Claus Ørsted

Fotograf
Claus Loof DFF
Assistent
Uffe Thomsen

Tonemester
Andreas Møller
Assistent
Søren Brix

Klip og instruktørassistent
Anders Refn
Assistent
Nico og Grete Møldrup

Arkitekter
Peter Højmark og Jørgen Hinsch

Kostumer
Ulla-Britt Søderlund

Make-up
Ruth Mahler

Lys
Per Jørgensen

Musik
Henning Christiansen

Produktionsledelse
Bjarne Vestergaard
Lene Salomon
Kjeld Løfting
Jens Grønberg

Produceret af
Claus Ørsted
Gunnar Obel

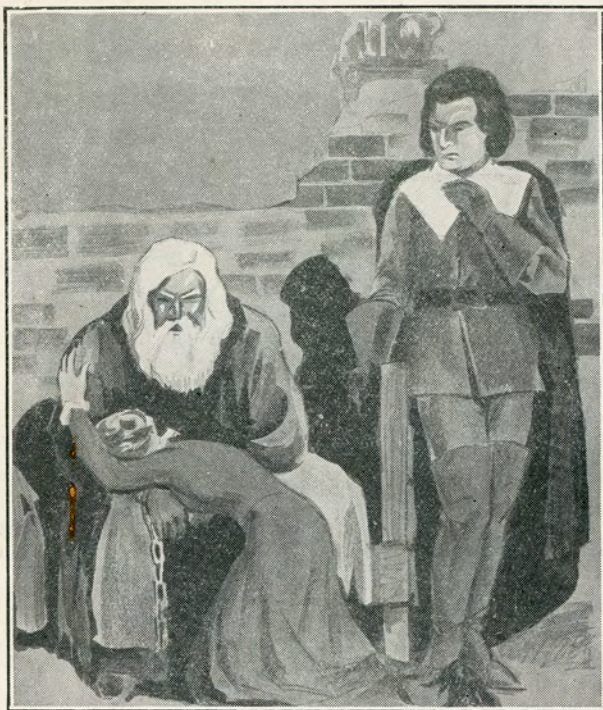
Udlejning
Obel Film

En speciel tak for hjælp under produktionen rettes til
Texaco

Ingerlise og Rolf de Neergaard, Gunderslevholm
Medarbejdere på Gunderslevholm
Den lokale befolkning i Fuglebjerg
Frk. Hansine Jensen
Forfatteren Henrik G. Poulsen
Grafiker Arne Andersen IDD

DEN DANSKE TONE- OG TALEFILM

PRÆSTEN I VEJLBY

*EFTER ST. ST. Blichers NOVELLE
MED*

**EYVIND JOHAN-SVENDSEN – KARIN NELLEMOSE
HENRIK MALBERG – GERHARD JESSEN**

*OPTAGET AF A/S NORDISK TONEFILM
SYSTEM PETERSEN & POULSEN*

ENERET A/S KINOGRAFEN

INSTRUKTØR:
GEORGE SCHNÉEVOIGT

DEN
DANSKE
TONE- OG TALEFILM

PRÆSTEN I VEJLBY

EFTER
ST. ST. Blichers
NOVELLE

Præsten i Vejlbj, Søren Qvist	Henrik Malberg
Mette Qvist, hans Datter	Karin Nellemose
Herredsfogeden, Erik Sørensen	Eyvind Johan-Svendsen
Morten Bruus til Ingvorstrup	Gerhard Jessen
Niels Bruus	Kai Holm
Moster Gertrud	Mathilde Nielsen
Ole Andersen	Holger-Madsen
Præsten i Aalsø	Winther-Jørgensen
Hans Kone	Gudrun Nissen
Organisten	Bent Froda

Manuskript: Fleming Lyng.

St. St. Blichers Novelle „Præsten i Vejlbj“ er bygget over en sandfærdig Til-
dragelse, der omkring Aar 1625 har fundet Sted i Vejlbj Sogn i Jylland,
hvor Præsten Søren Qvist blev henrettet for Drab — uskyldig, som det adskil-
lige Aar efter kom for Dagen. Udenfor Kirkedøren i Aalsø Kirke — Nabsognet
til Vejlbj — kan man den Dag i Dag se Gravstenen, under hvilken den ulykke-
lige Præst blev stedet til Hvile.

St. St. Blicher har — som han selv siger — kun iklædt den — desværre
altfor sande Historie en digterisk Form.

Filmen søger — saa tæt som det er muligt — at holde sig op ad Blichers
skønne og storladne Digtning.